

Javna praktična politika

Kako utvrditi javni interes i sprovesti participativni proces u aktivnostima predlaganja, donošenja i kontrole izvršenja odluka na lokalnom nivou

Sažetak

Pitanje utvrđivanja i ostvarivanja javnog interesa je jedno od osnovnih pitanja svake demokratske i uređene države. Kroz ovo pitanje prelamaju se i pitanja ovlašćenja vlasti, efikasnog korišćenja resursa ali i procedura kako se dolazi do predloga odluka, kako se one donose i kako se kontroliše njihovo izvršenje.

Da bismo ovaj pojam razumeli kao pojam za praktičnu primenu i kako bismo mogli da definišemo precizne mehanizme za njegovo ostvarenje postavlja se prethodno pitanje kako zapravo jasno definisati javni interes i kako „raspakovati“ ovaj pojam iza koga se kriju mnoge odluke na raznim nivoima vlasti. To „raspakivanje“ ovog pojma možemo uraditi kroz preciznu definiciju koja odražava sadržaj javnog interesa ili drugim rečima opisuje javni interes kao ***korist/dobrobit koji ostvaruju ili svi građani, ili velika većina građana ili jedan veliki deo građana kao određena manjinska grupa u zajednici (lokalnoj, regionalnoj, državnoj/nacionalnoj) a kroz delanje (odluke i aktivnosti) tačno određenih organa vlasti ili organizacija ovlašćenih za vršenje javnih ovlašćenja.***

Javni interes možemo posmatrati kroz prizmu očekivane koristi, predvidljivog/očekivanog unapređenja u određenoj oblasti kao menadžerskog izazova ili postignutih rezultata koji daju direktnu i nesumnjivu korist/dobrobit građanima.

Ako, pak želimo da dođemo do jasnih kriterijuma i procedura za utvrđivanje javnog interesa moramo odgovoriti na više pitanja:

- ✓ ŠTA JE KORIST KOJU OČEKUJEMO?
- ✓ KAKO DOLAZIMO DO TE KORISTI?
- ✓ O ČEMU JE KORIST KOJU OČEKUJEMO, KOJA JE TEMA, OBLAST U KOJOJ OČEKUJEMO KORIST?
- ✓ SA KOJIM CILJEM ŽELIMO DA PROIZVEDEMO TU KORIST?
- ✓ KOJI JE REZULTAT, KOJA JE KORIST PROIZVEDENA?
- ✓ KAKAV JE SADRŽAJ IZVEŠTAJA O OSTVARENOJ KORISTI- OSTVARENOM JAVNOM INTERESU?

Ovakav sadržaj moramo staviti u vremenski okvir u kojem definišemo redosled koraka, teme, rokove i nosioce aktivnosti i formiramo mehanizam za utvrđivanje i ostvarenje javnog interesa na lokalnom nivou koji sadrži deset koraka od definisanja tema, definisanja prioriteta, pripreme odluke, dve javne rasprave, preko usvajanja na Gradskom veću i Skupštini grada, i u završnim koracima primenu I monitoring primene, evaluaciju (analizu rezultata) kao i Izveštaj o rezultatu I ostvarenom javnom interesu. Ovakav plan definiše

i ulogu svih nosioca aktivnosti od organizacija civilnog društva (OCD), medija, poslovne zajednice kao i organa lokalne samouprave.

Uz ovakav vremenski okvir treba definisati i „alate“ za monitoring i evaluaciju svake pojedinačne odluke ali kao **neophodnu razviti praksu javnih rasprava kao obaveznog mehanizma** (koji se kao pojam spominje i u Izveštaju o napretku Srbije 2015. na strani 8.) U izveštaju se kaže da „Javne rasprave treba da obuhvataju širu javnost i da budu u realnijim vremenskim okvirima kako bi se svim zainteresovanim stranama omogućilo da daju svoj kvalitativan doprinos. Ovo je posebno neophodno kod nacrtu zakona koji imaju veliki ekonomski i društveni uticaj. Potrebno je delotvornije praćenje sprovođenja usvojenog zakonodavstva i strateških dokumenata“. Ovakve preporuke se jasno mogu primeniti i na lokalnom nivou gde bi učešće građana i stručne javnosti imalo još veći uticaj **kroz neophodan i obavezan participativan proces utvrđivanja i ostvarenja javnog interesa.**

Zaključci i preporuke

Na osnovu urađene analize pojma javnog interesa, sagledanih ovlašćenja i dostupnih resursa lokalne samouprave, uloge učesnika u participativnom i transparentnom procesu kao i u skladu sa vremenskim okvirom u kome bi trebalo da se odvijaju aktivnosti možemo precizirati sledeće zaključke i preporuke za primenu:

- ✓ **Uspostaviti partnerstvo svih učesnika u procesu utvrđivanja i ostvarenja javnog interesa na lokalnom nivou što uključuje OCD, poslovnu zajednicu, medije i LS;**
- ✓ **Utvrđiti sadržinu javnog interesa na lokalnom nivou u skladu sa izvornim i poverenim poslovima jedinica lokalne samouprave prilagođeno potrebama građana Niša;**
- ✓ **Uspostaviti participativni proces za utvrđivanje i ostvarivanje javnog interesa na lokalnom nivou sa jasnom ulogom svih učesnika kod iniciranja, predlaganja, donošenja i kontrole izvršenja odluka na lokalnom nivou;**
- ✓ **Utvrđiti teme koje će biti predmet utvrđivanja i ostvarivanja javnog interesa na lokalnom nivou;**
- ✓ **Iz celokupnog zbira tema utvrditi prioritete koji su od posebnog značaja za naredni vremenski period za život i rad lokalne zajednice;**
- ✓ **Formirati i usvojiti kalendar aktivnosti za utvrđivanje javnog interesa na lokalnom nivou;**
- ✓ **Razviti alat za merenje rezultata u ostvarivanju javnog interesa;**
- ✓ **Uspostaviti sistem za kontinuirano merenje rezultata za ostvarivanje javnog interesa za svaku pojedinačnu odluku;**
- ✓ **Razviti formu izveštavanja o rezultatima odluka kojima je utvrđen i kojima bi trebao da bude ostvaren javni interes na lokalnom nivou;**
- ✓ **Formirati sistem izveštavanja javnosti o utvrđenom i ostvarenom javnom interesu za svaku pojedinačnu odluku Skupštine grada Niša.**